

197. การสร้างพันธุ์สังเคราะห์ Synthetic varieties selection

อภิชาติ เมืองทอง เสาวรี บำรุง สุรสิทธิ์ วารีย์
พัชรา วันประเสริฐ อาคม สุ่มมาตย์ นริศร ขจรผล

บทคัดย่อ

โครงการปรับปรุงพันธุ์ทานตะวันได้ดำเนินการพัฒนาสายพันธุ์ทานตะวันชนิดบริโภคเมล็ด โดยนำพันธุ์ทานตะวันจากแหล่งต่าง จำนวน 4 พันธุ์/สายพันธุ์ นำ S4-lines 4 สายพันธุ์ มาปลูกวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 ดำเนินการคัดเลือกต้นและผสมตัวเองชั่วที่ 4 (S4-lines) คัดเลือกไว้ประมาณ 60-80 ดอก/สายพันธุ์ เก็บเกี่ยววันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 โดยพบว่า S4-lines มีความสูงต้นตั้งแต่ 175-227 เซนติเมตร ขนาดจานดอก 11-16 เซนติเมตร เปอร์เซ็นต์การติดเมล็ด 22-27 เปอร์เซ็นต์ และน้ำหนัก 100 เมล็ดตั้งแต่ 10-13 กรัม และเรียกเมล็ดชุดนี้ว่า S4-lines นำเมล็ด S4-lines ไปใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ในการสร้างพันธุ์สังเคราะห์ ปลูก S4-lines 20 มิถุนายน พ.ศ. 2551 พันธุ์ละ 20 แถว สลับกัน ทำการผสมข้ามพันธุ์ระหว่าง S4MG1 S4MG2 S4MG3 และ S4MG4 จำนวน 12 คู่ผสม ได้เมล็ดลูกผสมชั่วที่ 1 จำนวน 265 สายพันธุ์เพื่อนำลูกผสมชั่วที่ 1 เข้าสู่ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ต่อไป

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สามารถนำสายพันธุ์ที่ได้จากลูกผสมตัวเองชั่วที่ 4 (S4-lines) มาผสมข้ามได้สายพันธุ์ใหม่จำนวน 265 สายพันธุ์ นำเข้าสู่การเปรียบเทียบเบื้องต้นต่อไป